

ЗЭДЭЛЭЖЬЭНЫГЬЭМ ТЕГУЩЫЛАГЬЭХ

Сурэлхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат Сбербанком и Кыблэ-Къохъэлэ банк итхаматэу Евгений Титовын юфшэгъу зэлүүгэгъу дырилагь.

Аш къыдыхэлъятаагъэу предпринимательствэ цыкъум ыкли гурытым хэшагъэхэм чыфэхэр аратынным фэорышээрэе программэхэм, цифре шыкъем тет технологиехэм хэхъонигъэ ашынным ыкли Сбербанкыр зыхэлжээгээр проектхэр щынэгъэм щыпхырышигъэнхэм атегушилагъэх.

Шыолтырым ихэбээ къулыкъухэмрэ Сбербанкырэ зэгу-

рыонигъэ азыфагу ильэу зэдэлжээнхэм мэхъанэшхо зэрийээр Къумпыл Мурат игушыгъэ къыщихгъэшыгъ.

— Адыгейим финанс зыпкытыныгъэ илъынным, бюджетын ихахъохэр нахынбэ шынгъэнхэм ыкли шуагъэ къитэу мылькур гъэфедэгъэнхэм танаа атет. Къэралыгъю юлыгъэгъур зэрифэшъуашэу дгээфедэным, бизнесым зи-

ушъомбгъун амал илэнным, лъэпкы ыкли инвестиционнэ проектхэр щынэгъэм щыпхырышигъэнхэм тапыль. Сбербанком предложениекъю илэхэм защицдгэгъоззэнным, шыолтырым финансым ылъенникъокэ изытет нахыншүхүүнным тызэгъусэу юф дэтшэнным тыфэхъазыр, — къынтуагъ Къумпыл Мурат.

Республикэм икономикэ хэ-

хъонигъэ ышынным фэорышээрэе инвестиционнэ проектхэм ягъэцкээн бюджет ахъщэр зэрэпэуагъахъэрэм даклоу коммерческэ чыфэхэрэ гъэфедэгъэнхэм мэхъанэшхо илэу Адыгейим и Лышхъэу ылъытагь.

Къумпыл Мурат анахъэу ынааэ зытыридзээгэе юфыгъохэм ашыщых цыфхэм псынкээу ыкли йэрифэгъо кредитхэр къаратыныр, социальнэ проектхэр афагъэцкэнхэр.

Цифре шыкъем тетэу экономикэмкэе проектхэр зэрэфешуашэу гъэцкэгъэнхэмкэе Сбербанком опыт гъэнэфагъэ зэрэлэхэлтийр Евгений Титовым

игушыгъэ къыщихгъэшыгъ. Инвестиционнэ проектхэр гъэцэгээгъэнхэм фытегъэпсыхъэгъэ экспертизэм изэхэцэнкэ шьолтырым юпыгъэгъу къыфэхъунхэм зэрэфхэзьырхэр къыуагъ.

Сбербанком иофис 56-рэ Адыгейим ит, аш епхыгъэ пкынгьо 216-мэ юф ашгээ. Мы ильэсүм къыщегъэжьагъэу «платежнэ агентым» ипроект республикэм щагъэцакээ. Мыщ къыдыхэлъятаагъэу карточкам къоджэ тучанхэм ахъщэ къашибхын пльэкыщт. Непэрэ мафэм ехүллээ аш фэдэ чыпээ 12 Адыгейим ит.

**Гъонэжьыкъо
Сэтэнай.**

Тыгьэгъязэм и 12-р — Урысые Федерациим и Конституции и Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэуххэу лъытэнгъэ зыфтшыхъэр!

Тичынгэгъу лъапгэхэр!

Урысые Федерациим и Конституции и Маф

1993-рэ ильесим тыгьэгъязэм и 12-р — тихээгэ утарихъкээ мэхъанэшхо зиэ мафу ишт. Цыфхым ифитыныгъэхэмрэ ишхъафитыныгъэрэ ашигъэрэ шуагъэу зэрэштихэр апэдээдэ къызышыуагъэ хъугъэ Закон Шхъаэр мы мафэр ары заштагъэр.

Хэгъэгум и Конституции тикъэралыгъю идеомартическэ хэхъонигъээлээ лъэсэ пытэ илээзэрхэгъэм даклоу ильэсчэу зэпичигъэхэм къаклоц щынэгъэм чыпэгъэ гъэнэфагъэ зэрэшиубытагъэр къыгъэшынкъэжьыгъ.

Конституцием къидилытэрэ шапхъэхэм та��ынкырыгынээ, тикъэралыгъю исоциальнэ-экономикэ хэхъонигъэе епхыгъэ пытэрилхэр зэшилтэхых, зэрэдунаеу тихэгъэгүү аласуу къызыфаи йырэм джыри нахь зыкъизэрийтшитым тыдэлажь.

Хэгъэгум и Закон Шхъаэр къидилытэхэрээр цыфхэм япсукээ нахьшиу хууным, Адыгейимээ

ти Хэгъэгушхоо Урысыемэрэ арыс тиньбжыкээхэм яфэшьиши щыгээдэ дахэ ялэнным зэрафэлэжьэштхэм тицыхъэ тель.

Тичынгэгъу лъапгэхэр, эзкэми тишьуфэлъяло псаунгыгъэ пытэ, щыгээшиу шушиэнэу, Урысыем ифедэ зыхэль гъэхэгъялгэхэр шушиэнхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу, Урысые политикэ партие «Единэ Россием» и Адыгэ шыольыр къутамэ исекретарэу Къумпыл Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъю Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгейм и Лышхъэ пшъэрьльхэр къыгъэнэфагъэх

Къольхъэ тын-ыыхынны пэшүекъогъэнымкэ юфшэнным изэхэцэн фэгъэзэгъэ шъолыр комиссием зичээзыу зэхэсигъоу тыгъуасэ ила-гъэр зэрищагъ Адыгэ Республике и Лышхъэ Къумпыл Мурат.

Юфхъабзэм хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъ Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, хэбзэухумэко къулыкъухэм ялашхэр, нэмийкхэри.

Къольхъэ тын-ыыхынны пэшүекъогъэнным ылъянкъокэ хэбзэухумакъохэм ялофхэм языт къытегушыагъы ыкы зэфхъысыжхэр къышыгъэх Адыгем хэгъэгу кюцл юфхэмкэ иминистрэ ишшэрьльхэр охтэ гъенэфагъэкэ зыгъецкээр Брантэ Мурадин. Ашкъызериуагъэмкэ, обществэм мэхъанэшо зэритгээгъэ мыш фэдэ бзэджэшшэгъи 6 мы ильэсүм республикэм щызэрхъяагъ, 2018-рэ ильэсүм а пчыагъэр з хүщтгыгъэ. Къольхъэ тын-ыыхынны пэшүекъогъэнымкэ юфшэнныр зэхэцагъэ зэрхъурэм федеральнэ ведомствэм осэшу къыфешы, мы къэгъэлэгъонымкэ АР-м и МВД я 14-рэ чыып!эр Урысаем щыагъ. Ха-бзэм, къэралыго ыкы чыып!э зыгъэорышэжын къулыкъухэм яфедхэр зераукаугъэхэм епхыгъэ бзэджэшшэгъи 37-рэ агъеунэфыгъ, къуальхъэ

аштагъэу гьогогъу 6. Зэрарыр сомэ миллион 67-м ехуу, а зэкэри къызэклагъэкъожыгъ. Лъэпкэ проектхэм ыкы къэралыгъо программэхэм ягъэцэктэн къыдыхэлтыгъэ бюджет ахьщэр шуагъэ къытэу агъэфедэнэр муниципалитетхэм яшшэрьль шхъяаэу зэрэштыр АР-м и Лышхъэ къыхигъэштигъ.

— Проектхэр зэшохыгъэхэ зэрхъурэм епхыгъэ къэбарыр АР-м экономикэ хэхно-ныгъэмкэ ыкы сатыумкэ и Министерствэ муниципалитетхэм азкэлгъахъээз ышыщт. Аш пытагъэ хэлъэу шуукъе-куал. Джащ фэдэу грантхэм ятын фэгъэзэгъэ комиссием язэхэсигъохэм АР-м и Парламент идепутатхэр, хэбзэ-ухумэко къулыкъухэр ыкы къэбар жуугъэм иамалхэм ялтыкъохэр ахэлжэжэнхэ фае, — къуагъ Къумпыл Мурат.

Къольхъэ тын-ыыхынны пэшүекъогъэнным зиоф хэль къэралыгъо граждан къулыкъу-шэхэм яшэнэгъэхэм ахагъэхъонымкэ пшъэрьлыр гъэцлагъэ зэрхъурэм иофыгъу зэхэсигъом ѿтегушыагъэх.

Адыгейм и Лышхъээрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации къэралыгъо къулыкъумэрэ кадрхэмкэ политикэмрэкэ и Гъэлорышланлэ ишшэу Шхъяа-бэ Налбый къызэрхигъэштигъэмкэ мыш епхыгъэ программа гъенэфагъэ республикэм шаштагь. Аш къыдыхэлтыгъэу 2017-рэ ильэсүм къулыкъушэ 13, 2018-м — нэгырэ 30, мы ильэсүм — нэгырэ 20 рагъ-дажъэх, ясэнэхкаткэ яшэ-нэгъэхэм ахагъэхъяагъ. Джащ фэдэу къольхъэ тын-ыыхынны

пэшүекъогъэнным фытегъэпсыхъэгъэ пшъэрьльхэр Адыгейм и Лышхъэ къыгъэнэфагъэхэм адиштэу мы купым къыхибытэхэрэм семинархэр, курсхэр, нэмийк юфхъабзэхэр афызэхашхэр, ахэм шуагъэ къызэрэтигъи щеч хэльэп.

Къольхъэ тын-ыыхынны пэшүекъогъэнымкэ чыып!э зыгъэорышэжын къулыкъухэм ялофхэм языт епхыгъэ зэфхъысыжхэр къашыгъэх Төүцожь ыкы Шэуджэн район администрациием ялтыкъохэм.

Къэралыгъо ыкы муниципальнэ къулыкъушэхэм, депутатхэм ильом, шыыпкъаягъэ хэльэу декларациер къатынны анаэ тырагъэтын зэрэфаер Адыгейм ишшэу къыхигъэштигъ, ашкэ пшъэрьль гъенэфагъэхэр къафишыгъэх.

Джащ фэдэу 2020-рэ ильэсүм республикэ комиссием юф зэришшэхэм иплан къээрэгүйгъэхэр тегущыагъэх, аштагь.

Суретыр А. Гусевым тыригъыгъ.

Мэфэкхэм яхэгъэунэфыкын фэхъазырых

Терроризмэм пэшүекъогъэнымкэ республикэ комиссием изэхэсигъоу тыгъуасэ щыагъэм Ильэсикэ мэфэкхэм яхэгъэунэфыкын, щынэгъончъэнным епхыгъэ юфыгъохэр шхъяаэу щыщтыгъэх. Юфхъабзэм тхъамэтагъор щызэрихъяагъ Адыгэ Республике и Лышхъэ Къумпыл Мурат.

Ильэсикэ епхыгъэ мэфэкхэм юфхъабзэхэр зыщыкъохтхэ чыып!эр терроризмэм ылъянкъокэ щынэгъончъэу щытынхэм фэш юнахъяагъ анаэ зытрыагъэтиштхэм къатегушыагъэх ведомствэ зэфэшхъяафхэм ялтыкъохэр. АР-м хэгъэгу кюцл юфхэмкэ и Министерствэ ишшэе ишшэрьльхэр охтэ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээр Брантэ Мурадин къызериуагъэмкэ, чыфхэр бэу зыхэлжэхэрэ юфхъабзэм террористических актхэр къащымхъанхэм, экстремизмэ нэшанэ зил зекуякъэхэр зэрамыхъанхэм хэбзэухумакъохэр лынпъэштих. Джащ фэдэу я 4 — 5-рэ класс пиротехническэ пкъыгъохэр зыщыгъхэ псэуальхъэхэр

щынэгъончъэнным ишапхъэхэм адештэхэм ауппъякүштих. Мы пкъыгъохэр хэбзэнчъэу зыгъэзкъохэрэм пытагъэ хэлъэу адэзекохтхэх, пшъэдэкыжь арагъэхъыщт. Мы ильэсүм, тыгъэгъазэм и 28-м къыщегъэжъяагъэу 2020-рэ ильэсүм, щылэ мазэм и 8-м нэс мэфэкхэм дружинникхэр, волонтерхэр къыхэгъэлжээгъэнхэм мэхъяа-нэшхо зериэл Адыгейм и Лышхъэ къыхигъэштигъ. Мыш фэдэ организашием ахэт пстэуми, юнахъяа ныбжыкъэхэм, грантовэ юпайгъэ арагъэтохыр пшъэрьль шхъяаэу щытын фае къыхигъэунэфыкыгъ.

Щынэгъончъэнымкэ федеральнэ къулыкъум Адыгеймкэ и Гъэлорышланлэ иотдел ишшэе игуадзэу Вячеслав Шелыгановыр, Мыекъуапэ имэрэу Андрей Гетмановыр мы

юфыгъом епхыгъэу къэгушыагъэх, мэфэкхэм юфхъабзэхэр щынэгъончъэу зэхэцэгъэнхэм зэрэфхъязырхэр ахэм къа-луагъ.

Республикэм ѿтегушыагъэр мэфэкхэм юфхъабзэхэр щынэгъончъэнхэм, общественнэ рэхъятныгъэр къэухумэгъэнхэм дружинникхэр, волонтерхэр къыхэгъэлжээгъэнхэм мэхъяа-нэшхо зериэл Адыгейм и Лышхъэ къыхигъэштигъ. Мыш фэдэ организашием ахэт пстэуми, юнахъяа ныбжыкъэхэм, грантовэ юпайгъэ арагъэтохыр пшъэрьль шхъяаэу щытын фае къыхигъэунэфыкыгъ.

— Ильэсикэ епхыгъэ мэфэкхэм юфхъабзэхэр редгъэ-

къыгъихъумэ анахъяа тынаа зытедгъэтын ыкы пытагъэ хэлъэу тызылыпльэн фаер къэлэцькъуухэм язещэн щынэгъончъэу щытын ары. Москва ѿтегушыагъэм президентскэ елкэм — республикэм илтыкъо 39-рэ хэлжээшт, джащ фэдэу муниципалитет зэфэшхъяафхэм къарыкъыщ зыныбжь имыкъуугъэхэр Мыекъуапэ къыщызэрэгүйохтхэх. Ахэм яфэло-фашэхэр зэрифэшьуашэу дгээцэкэнхэ, мэфэкъир шуукъэ агу къинэжыннымын тыпылын фае, — къуагъ Къумпыл Мурат.

Джащ фэдэу республикэм ишшэхэм унашью ашыгъэм диштэу Ильэсикэ ехууллэу а 1 — 4-рэ классхэм арыс къэлээджакъохэм Ишшу-ишшу шуухъяафхыр афашыщтих. Ахэм ясписэ зэхагъэуцогъах, зэкэмки нэгырэ 24,8-м ехуу. Мы лъэнэхъюм ведомствэхэм, муниципалитетхэм анаэ тырагъэтынэ Адыгейм и Лышхъэ къафишэптигъ.

Псауныгъэр къэухумэгъэнимээ ишшэуальхъэхэр къэгъэгъунэгъэн

хэмкэ пшъэрьльшээ зэшохыгъэ зэрхъурэм къытегушыагъэхэм министрэу Мэрэтикьо Рустемрэ Росгвардием и Гъэлорышланлэ иланы юф зиэм ишшэу ишшэрьльхэр охтэ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээр Иван Гричановыр. Къызэралыгъэмкэ, къа-гъунэн фэе медицинэм ичурждэне 215-рэ республикэм ит. Яшынэгъончъагъэ ельтигъэу ахэр куп-купэу зэтэраутыгъэх, паспортхэр апальхъагъэх.

Терроризмэм идеологии пэшүекъогъэным иплан къыдыхэлтыгъэ юфхъабзэхэр 2019-рэ ильэсүм зэхашагъэхэм язэфхъысыжхэм къащыуцугъ АР-м лъэпкэ юфхэмкэ, лэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэп-къэлжухэм адырьэ зэххынгъэхэмкэ ыкы къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр.

2020-рэ ильэсүм комиссием юф зэришшэхэм иплан къээрэгүйгъэхэм къэхүм аштагь.

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр ТХАРКЬОХЬО Адам.

Къэкощыжынхэ альэкъышт

Адыгеим икъэралыгъо программэу «Тильэпкъэгъухэу Іэкъыб хэгъэгүхэм ашыпсэухэрэр ежхэм яштоигъоныгъекэ Адыгэ Республикэм къэкощыжынхэмкэ Ӏэпыгъэгу афэхъугъэнэр» зыфиоу 2019 – 2021-рэ ильэсхэм ательятаагъэр шьольырым щаштагьыкли щагъецакъе.

Тыгъэгъазэм и 5-м Абыдэ Саид Хъасан Исхъакъ мы программэм зэрэхлажьэрэр къэзыушыхъатырэ тхыльыр къизэрратыгъемкэ Адыгэ Республикэм лъэпкъ юфхэмкэ, Іэкъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адьрялэ зэпхыныгъехэмкэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет ит-

хаматэу Шъхъэлхъо Аскэр фэгушуагъ. Абыдэ Саид Иорданием щыпсэущтыгъ, джы Мыекъуапэ дэс, спорт пүнгүгъэмкэ гъесэнгъэ зэригъэгъотыгъ.

Мыш ыпекъе джыри нэбгыритумэ якандидатурэ хэппльагъах: Эсер Алиджан Мерт (Тыркуер), исэнэхъаткэ инженер-псэолъеш; Исхъакъат Фади

Исхъан (Иорданиер), исэнэхъаткэ зэдээклакъ.

Хабзэм диштэу охтэ гъэнэфагъэкэ Урысыем щыгъэ тильэпкъэгъухэу Іэкъыб къэралыгъохэм ашыпсэухэу зисэнхъаткэ Ӏэпэсэнгъэ зилэхэр къэкощыжынхэр программэм къыдыхелыгъ.

Программэм игъэцэктэн пэлхъацт

мэлькур процент 90-м нэсэу федераль нэ бюджетым къытупщишт, сомэ миллионо 5 фэдизир республикэ бюджетым къикъышт.

Къэралыгъо программэр министрэхэм я Кабинет мы ильэсэм, гъэтхапэм и 12-м аштагь. Іэкъыб къэралыгъохэм яцыгхэу е граждансествэ ямыгъэу, ау хабзэм диштэу Урысыем ишъольыр щыпсэухэрэр е охтэ гъэнэфагъэкэ псеуплэ зыфхъугъэхэр программэм хэлжъэнхэ амал щыгъ. Аш пае тхыльхэр зыдахын алъэкъышт адресир: **къ. Мыекъуапэ, ур. Калининыр, 210 «В».**

Хэбзэгъэуцугъэр зыукъохэрэр агъэпщынэх

Ахъщэ къольхъэ тын-ыыхынным пэшүекъогъэним и Дунэе мафэ ипэгъокъе Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ пресс-конференции зэхищагъ.

Аш хэлжъагъэх ахъщэ къольхъэ тын-ыыхынным пэшүекъогъэним хэбзэгъэуцугъэр гъэцэклагъэ зэрэххурэм лыгъиплэгъэнимкэ подразделением иофышэхэу Евгений Лесных,

Максим Новоселецкэр ыкли Евгений Базаровыр.

Прокуратурэм иофышэхэм къизэралуагъэмкэ, подразделением пшъэрэлтийэу илэхэм ашыщ ахъщэ къольхъэ тын-ыыхынным

пэшүекъогъэнимкэ хэбзэгъэуцугъэр гъэцэклагъэ зэрэххурэм прокурорхэр лыгъиплэгъэнхэр, ашкэлэ улъякунхэр зэхэгъэнхэр, мы лъэныкъомкэ бзэджешлагъэ зэзыхъагъэхэр гъэпщынэ-

гъэнхэр, ахъщэ къольхъэ тын-ыыхынным ыльэныкъокэ цыфхэм, организацихэм яфитынгъэу аукъуацхэр зэтегъэуцожыгъэнхэр ыкли къэухумэгъэнхэр.

Евгений Лесных къизэралуагъэмкэ, 2019-рэ ильэсэм къольхъэ тын-ыыхын нэшанэ зилэ бзэджэшлагъэ 108-рэ республикэм щагъеунэфигъ. Ахъщэ къольхъэ тын-ыыхын бзэджэшлагъэ зэрхъэхэрэм янахыаэр бюджет ахъщэ зэрэгтгъутгъем, къуальхъэ зэраратаатгъэм ыкли зэрштагъэм япхыгъэх. Гүшүэл пае, бюджет зэфэшхъафхэм ыкли цыфхэм ямыльку атгъутгъэу хуягъэ-шлэгэ 52-рэ, къуальхъэ аштагъэу хуягъэ-шлэгэ 19 къыхагъэшгъэх. Щысэ къыхызэ, Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэ игуадээ ыльэныкъокэ къизэралуахыгъэ уголовнэ иофым игуу къышыгъ. Иэнатлэ къизэрэзфигъэфедагъэм ыкли предприниматель горэм къуальхъэ къизэрэлихыгъэм фэшл агъэмисэ. Мыекъопэ къэлэ хыкуумым иунашьокэ Иэнатлэ зыыгъыр аубутгъыгъ, мы уахьтэм зэхэфынхэр makloх.

2019-рэ ильэсэм къольхъэ тын-ыыхын нэшанэ зилэ бзэджэшлагъэ зэрхъэхэрэм, мы лъэныкъомкэ Иэнатлэ ауутхэу хэбзэгъэуцугъэр зыукъохэрэм якъыхагъэшынкэ пэшорыгъэшь-лофтхъацхэр прокуратурэм зэрихъагъэх. Зэфхъысихъэм къизэрэгъэлэгъуагъэмкэ, хабзэр гъогогу минрэ аукъуацхэрэу прокурорхэм къыхагъэшыгъ ыкли Иэнатлэ лут нэбгырэ 335-мэ

дисциплинарнэ ыкли административнэ пшъэдэкъижхэр арагъэхыгъэх. Къуальхъэ аратыгъэу ыкли alaxхыгъэу нэбгырэ 12-мэ уголовнэ иоф къафызэуахыгъ.

Максим Новоселецкэм къизэралуагъэмкэ, къольхъэ тын-ыыхын нэшанэ зилэ бзэджэшлагъэ зезыхъэгъэ нэбгырэ 32-мэ ашыщ 2-р хэгъэгү клоц къулыкъум, Иэнатлэ зилэ нэбгырэ 3-р бзэджэшлагъэ зезыхъэгъэм пшъэдэкъижь зыширагъэхырэе къулыкъум, чыгылэ зыгъэорышлэхын къулыкъум, къэралыгъо ыкли муниципальнэ учреждениехэм яофышэх. Гүшүэл пае, бзэджэшлагъэ зезыхъацхэм пшъэдэкъижь ягъэхыгъэнимкэ федеральнэ къулыкъум и Гъэорышиланлэу Адыгэ Республикэм щыгъэм ихьалсэу N 1-м ипащэштыгъэм иэнатлэ къизэргъэфедагъэм предприниматель горэм къуальхъэ къизэрэлихыгъэм фэшл агъэмисагъ. Төүцожь район хыкуумым аш илажээ ыгъеунэфигъыгъ ыкли ильэс 7-рэ мээ 6-рэ халас тырильхъагъ.

Прокурорхэм къизэралуагъэмкэ, ахъщэ къольхъэ тын-ыыхынным ыльэныкъокэ хэбзэуухумэкэ къулыкъуухэм яофышэн шуагъэ къытэу зэхажэнхэм лъякъеу ялэр зэкэлэ рахыллэнэр, обществэмкэ щынагъо къэзытырэ бзэджэшлагъэхэр ыкли бзэджэшлагъэ инэу зэрхъэхэрэр нахь макэ шыгъэнхэрэу прокуратурэм иофышэхэм пшъэрилтээ зыфагъэуцужыхъэрэм ашыщ.

КИАРЭ Фатим.

Къуальхъэ ыштэу къаубытыгъ

Урысые Федерацием щынэгъончъэнимкэ икъулыкъоу Адыгэ Республикэм щыгъэм Мыекъуапэкъе иууголовнэ-лъыхъун отдел иотделение ипащэ хэбзэ шапхъэхэр рагъууагъэхэп. Ведомствэм ипресс-къулыкъу къизэритырэмкэ, ахъщэ къуальхъэ ыштэн гухэль зэрилгъэм фэшл агъэмисагъ.

Уголовнэ-лъыхъун отделым ипащэ Мыекъуапэ щыпсэурэ хуулъфыгъэ горэм калибрэ цыкъу зилэ пистолетыр ыкли аш игъусэ щэхэр хэбзэнхъэу зэригъэфедэхэрэм къыхэкъе уголовнэ пшъэдэкъижь рамыгъэхынным пае къуальхъэу сомэ мин 60 хуурэр къизэрэлихыгъэм фэшл агъэмисагъ.

Урысые Федерацием и Следственнэ комитет испедственнэ Гъэорышиланлэу Адыгэ Республикэм щыгъэм къуугъоигъэ материалхэр ялэубытыллэу къаубытыгъэм ѿльэныкъокэ уголовнэ иоф къизэргъоигъэ.

Дайвингыр

Ятлонэрэу ехыгъ

Дайверэу Эрнст Антоновыр Хъаджыкъо күшхъээ тюоклэ зэжьум дэчырэ псыхьоу Шъхъэгуащэ ычээ щынагъо зэрехыгъагъэр къэтхыгъагъ. Псы чэгъым иушётын джыри кызэрэфигъэзжы шюонгъор ашт кыногъагъ. Охьтабэ темышлэу Эрнст джыри күшхъээ тюаклэм щылагъ, псы чэгъыми зыкъышиплъхъагъ.

Ашт кызериорэмкэ, псыхъуацэр къэпплъханым чыюпсыр тегъэпсихъэгъагъ. Бжыхъэр фэбагъэ, оох кызэрэмыщхъээм кыхэклэу псыхъом ычээ рэхъатыгъ ыкыи шоркыгъяэп. Ашт фэдэ бэрэ кыххэкырэп.

Шъхъэгуащэ ычээгъ ятлонэрэу ехыним ылээ Эрнст чыплэр кыплъхъагъ. Мыщ псыр щынахъ куугъ, нахъ псынкэу щечьэ. Дайверым псы чэгъым кыцытырихъгъе сурэтхэр гъэшэгъонх. Мыжъошхом ятеплэхъэр зэтэфыгъэх, ахэр зэктэ псым ыльесихъагъэх, лукъхъэх,

Чыюпсым исауггэхэр, советскэ щылаклэм итамыгъэхэр, нэмикл чыпэ гъэшэгъонхэр илагъэх. Я 60-рэ ильэсхэм щыкъ псыхъыплэр йэрышл хэу Краснодар краим щагъэпсихъом хагъэхъажынэу унашно ашыгъагъ.

Дайверым улъякунхэр джыри льигъекотэштых. Тишольтыр джынэс щызэхамыщгъэ туризмэ лъэпкъэу «дайвинг» зыфилорэр псыхъыплэм щызэхэпшэн плъэкыщтэу Э. Антоновым къело. Адыгейим зыгъэ-

Кавказыр ары. — elo Эрнст. — Адыгейим, Къэрэшшэ-Щэрджэсым, Пшызэ 1ушъо ашылэ псыхъохэм, шахтэжхъэу псызэрууагъэхэм ачлэгъэхэр зыфдэхэр зэзгээльэгъуягъ.

Ар дайвер къодыл, псычлэм сурэтхэр щытырхых, ахэр фестиваль зэфшъхъафхэм ахегъэлажъэх. Э. Антоновым Урыс географическэ обществэм ишүхъафтынэу «Хрустальный глобус» зыфилорэр кыфагъэшьшошагъ.

Аужыре ехыгъом Эрнст псыхъыплэм икартыкхэхэм ямызакъоу, жыыхэри ыгъэфдагъэх. Ильэс 40-м ехъугъ псыхъыплэр зашыгъагъэр, ашт

Нэбгырэ мин 15 фэдиз зыщыпсэущтгээ къуаджэхэмэ къутырхэмэ агъкощыгъагъэх. Культурнэ къеним иобъектхэм ашыцхэр, лэжыгъэшу кызытирахыщтгээ чыгухэр, мэз гектар мин 16-у чыгухэр зытыраупкыгъэр псым ычээгъ хуягъагъ.

псэфакло къаклохэрэм күшхъэхэр ары яухътэ нахьыбэу зыщацхъялорэр. Ахэм афэдэу псыхъыплэхэри тиэх.

Непэ кызынэсигъэм псы чэгъым чэулъяихъагъэхэу 1941-рэ ильэсүм ашыгъэгъэ шлюзхэр, ахэм ашхъягъкээ тарихъ саугээт хуягъэ СССР-м и Герб, мыжъом хэгъэччыкъыгъэ скульптурэу цыиф лэжъаклор (рабочэр), колхозникир ыкыи чекесир зыгъэхэр щылэх.

Эрнст кызериорэмкэ, унэ лъэпсэжхэр джыри зыдэшт чыплэр псы чэгъым кызынэсигъэхэр. Тапэклэ, я 30-рэ ильэсхэм Мэрэтыкъо Къасимэ зэхишэгъэгъэ экспедицием а чыплэхэм ашылэгъэ чылэхэм, мээхэм, ыашхъэхэм ацлагъэхэр кытхыжыгъагъэх. Адыгэ чыгужхъэу лъэпкъым итарихъ къэзгъэбаиштгэгъэхэм Эрнст Антоновым пкыгъо гъэшэгъонхэр джыри кызэрэшигъотыщтим ицыхъэ тель.

хураах, гъуанхэр афэхъуягъэх. Псыхъо чэгъым кызынэсигъэхэм ашыцхыгъагъэхэм эзэлэхырэе пкыгъуитлур. Ахэр ашт кызынэсигъэхэм ылъякъыгъэп, пшахъом куоу хэтэйсихъагъэх.

Джынэс зигугуу амьшыгъэ чыюпсым саугэхэр — Шъхъэгуащэ ычээгъэдэр — дайверын зырэгъашлэ. Хъаджыкъо мыжъо тюаклэр ашт джыри нахъ цэргийо ышыщт. Күшхъээ туризмээ фэшъхъафэу мыщ экстремалынэ туризмэри щызэхэпшэн плъэхъыгъэ. Чыплэ зэфшъхъафхэм къарыкъырэ дайверхэм ар къаушыхъаты.

Эрнст Шъхъэгуащэ ычээгъэ пкыгъо гъэшэгъонхэр кызынэсигъэхэм ылъяхъэх мэгугъэ. Ижъыкъэ

Адыгэ чылэхэм альхъугъ

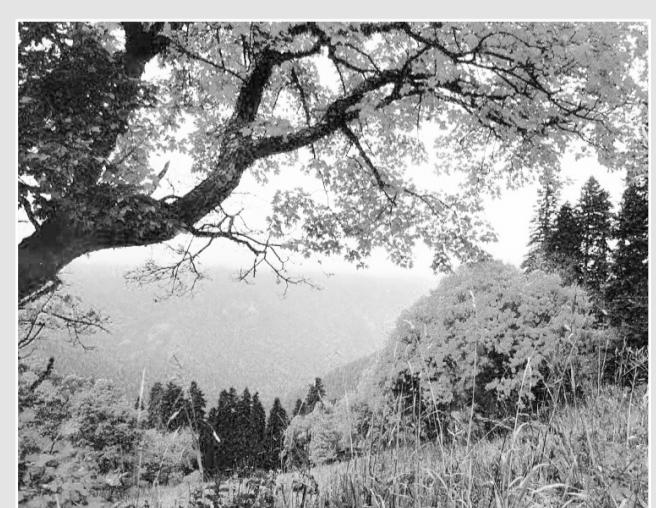
Блэкигъэ зэман чыжэхэм адигэ чыгужьым щыпсэущтгээ цыфхэм агъэфедэштгээ пкынхъэр кыгъотынхэм щыгугъэу Эрнст Антоновыр ятлонэрэу щыкъ псыхъыплэм ычээгъагъ. Анахъэу ынаал зытетгээр 1969-рэ ильэсүм адигэ къуаджэхэу псычлэгъэхэр хуягъэхэр зыдэштэсигъэхэ чыплэхэр ары.

— Аужыре ильэс 8-м нахьыбэу тоф зыщицшагъэр Темир

Курджипскэмэ азыфагу иль мэз къабзэхэм ашыцху гектар 60 ашт зэлтибууыт. Экологическэ стационар зэрэштэхэдээ фэгъэхыгъээ проектын игъэцэлэн захуяштэри 2024-рэ ильэсүм ашыцху.

Проектын изэшшохын охьтабэ ишыклагъ, ашт игъэцэлэн 1993-рэ ильэсүм ары зырагъэхъагъэр. Мыщ кызынэсигъэхэм чыгигъэхъагъэр 41-мэ атагъэхъагъэр. Ахэр шьюллыр зэфшъхъафхэм къаращх, зэктэхэм чыгигъэхъагъэр 35 – 40-м ехъу а чыплэм кызынэсигъэхъагъэр.

Лъэпкъэ проектын «Экология» зыфилорэм чыюпсым иктызэштэгъэнэн фэгъэхыгъээ программэ зэфшъхъафхэу 11 хэхъэ. Адыгейим щагъэпсирэ экологическэ стационарээр зыхахъэрээр федеральнэ проектын «Со-

хранение биологического разнообразия и развитие экологического туризма» зыфилорэр ары.

Зыгъэхъафхыгъээр ШАУКЬО Аслъангугащ.

Дендрарий тиэшт

Адыгейим ипащхэм 2024-рэ ильэсүм нэс күшхъээ лъапэхэм ашыцхэхаштэшт экологическэ стационарээр ишын лъэпкъэ проектэу «Экология» зыфилорэм хэхъэ. А чыплэр экологическэ туризмээ иобъектхэм ашыцху.

Адыгэ Республика мээхэмкэ и Гъэорышилапэ ипащхэм Былымыхъэ Рэштэдэ кызериорэмхъэ, ар зыми фэмыдэ зыгъэпсэфыплэ чыплэу зэрэцгыцхъщым фэшъхъафэу, шлэнгъэхъэр зыщызэрэгтэгъотырэ, ашт кызынэсигъэхэм экологхэр зыщалыгъэлэштэх дендрарий хууц. Ашт лъэс гъюгухэр пхыращх, зыгъэпсэфыплэ чыплэр щагъэпсихъщых, чыг зэфшъхъафхэу ыкыи куандэхэу щагъэтгысихъэхэм аныбжъ, зыфэдэ лъэпкъхэр, кызынэсигъэхэм чыплэр кызынэсигъэхэм тхыгъэхэр апальхъащых. Проектын шьюллырээр мэз хызметэхэм илофышихэмээр мээхэм ашыцху пшэлэе гъэнэфагъэхээ зыгъэфедэхэрэмээр зэгъусэху агъэпсирэ.

Мыекъопэ районым ит псеуплэхэр Дагестанскаемэ

Сыд фэдэ шэнэгъа цыфым ишыклагъэр?

Цыфым исэнэхьатки, ишынэгъеки шэнэгъэ зэфэшхъафхэр ишыклагъэр. Мыщ дэжым кыхэзгэшүүмэ сшоигу тикэралыг шэнэгъэ системэу аужырэ ильэсхэм щагъэпсыгъэм уасэ көстинэу пшьэрыль зэрэзыфэсмышижыгъэр. Ар хэушхъафыкыг шыт ыкни нахь игэкотыгъэу утегущыиэн фае.

Сэ сишошыкэ, духовнэ лэнхыкөмрэ материалын щылакэмрэ квапкырыкэу ыкни ахэм япхыгэу шэнэгъэу щылехэр купитоу гоощыгъэр. Алер купым хэхьэх еджепэ зэфэшхъафхэм сэнэхьатэу кыхэзгэшүүмэ фэгъэхыгъэу ашыгдьотирэ шэнэгъэхэр. Ахэр келэгэбаджэхэм кытатыг, тхылхэм ыкни тэ тшогье шэнэгъонэу хэушхъафыкыгъэу кыдэххэрэм кахэтхыг. Джыри зы кэбар къэлкыапе Интернетим исайтхэр тэгъэфедэх.

Къэлкыон хумэ, еджепэ зэфэшхъафхэр зэптичхээз, тишэнэгъэ хэтэгъахь. Шылкыэ, шэнэгъэ умынэу сэнэхьати бготыштэл, тофу узфэгъэзагъээр тэрээз, обществэм шуягъэ кыфихъэу пфэгъэцэлэштэл. Мыщ дэжым зэхфыгъэн фаер, **сыд фэдиз шэнэгъа ыкни сид фэдэ шэнэгъа тищыклагъэр?** Еджэгъэшхоу, кандидатык доктор степени илэу, ау ицыфыгъеки, игултытэки, икъэбзагъеки чыжьэу нэмисыгъэ зыхыкэ, адигэмэ «еджагь, ау епщэжыгъэп» алоштыг. Пэублэм зигугу къесшыгъэ шэнэгъэ купитумэ япхыгь мы гушигъэжыр. Ятонэрэ купым хэхьэрэ шэнэгъэхэр ары цыфымкэ мэхханшо зилхэр ыкни обществэм уасэу фишырэр къэзгъэлэгъохэрэ. Цыфым игъашэ нахь льыклате къес игулыти, изэхшыкни, изэхфыни аххьо. Ахэр ику фэдизэу

ыгъэфедэх зыхыкэ, ежь ышхъэкэ ыгъотыгъэу шэнэгъэ мэхь. Ар шэнэгъэ шылкыэ къэзшырэр цыфым ежь ышшетыгъэу, зэпичигъэу ыкни зэхиша гъэу зэрэштыр ары. «Конфетэр лешу» плю зэптыгъэми, умынуплэкткоу илшүгъэ зэхшпшэштэл. Аш кыгъэльгъорэр умыншетыгъэм уасэ зэрэфэшыгъуаэр ары.

Тинахыжхэу тапэкэ щылаклагъэхэм емьджахъэу ахтэгъэр бэ, ау гульйтэшхорэ зэхшыкылышхорэ ялагь, сид фэдэрэ щынэгъэ чыпли хэмийнхэхэу уасэ фашыгъыг.

Ильэс пшыкылту горэ нахь сымынбжьэу сятэж (сянэ ят зигугу къесшырэр) дэж сихагъэу къэбар гъэшэгъонхэм сядэгъуягь. Ау сэ сигу анах кънагагъэу къхэзгэшүүмэ сшоигьор духовнэ шэнэгъэу илэр къиситиэнэ зэрэфаэр къхэшшуу зыкысфигъязи «...Мы Дунэшхоу тызытетыр гэп-циакло» зэригъяаэр ары. Сшоигьор гъэшэгъон дэдэу, ау имеханэ кызэрэзгурмынагъэр къхэшшуу сэри сеупчыгь: «Сыда аш кыкырэр, тат?» Сятэж тэклурэ егултыси, упчэ зэрэстгъэр игуалуу, игүүлэх кынгидзэжыгь: «Мы Дунаим хяккэу тытет, уахтэ гъэнэфагын щити. Дунаир зыфэдэр, аш техъухъэрэ зэкэ цыфым къыбуытын ыкни зэригъэшэн ылъэкынштэл, ар зиамалыр Тхьэ зактор ары нынэл.

Арышь, шэнэгъэ гьогоу цыфым илэр зы: ежь зэплтыгъызэ, хэукунонгъэу ёшшырэм ыкни дэеу къыхафэрэм ынаалтатыригъэтэу, адрэ цыфхэм афэсакъэу, дэеу ахилгъорэр ягугу ымышшэу, ымыуубхэу щитымэ, щынэгъэм ыпэкэ кыкырэр зэрэзэхшээрэри, идуунэеплэтыки нахь дэгүү хууцтых».

Уахтэ тешлагъэу, духовнэ шэнэгъэхэм афэгъэхыгъэу тхыл гъэшэгъон горэм седжээ, сятэж кысилогъэгэе гүшүэхэр сигу кыгъэжыгъэу зы пычигь хэслэгъуягь. Нахь сигу етыгъэу сизеджэжкын, ямэханэнкэ зэрэзэфэдэхэр згээунэфигъэ. Аш кьеуушхытэя сятэж идуховнэ шэнэгъэ щынэгъэм къыхэхыгъэу, ежь ыуаштэгъэу зэрэштигъэр.

Цыфым иакыл-гупшысэкэ, игултытэх щынэгъэм къыхихыгъэ шэнэгъэм мэхханэу илэр дэгьюу къагъэльгъар зэлжээрэ социологэу, философэу Хягъур Айтэх итхильэу «В плени у памяти скитаюсь» зыфиорэм игерой шхъаалемэ ашышэу Бэгъ Мыхамэт къылтэрэ къэбархэм. Лъэхханэу Айтэх зигугу кышырэр ятлокицэнэрэ пшырэ ильэхэм якъежжапэр ары. Мыхамэт ильэс токицшрэ пшыкылтуфырэ ынныбжь, колхозым щилажэштигь.

Мыхамэт къэбархэр кызыщиуатэхэрэ джэгур ары. Купэу зыхэсир ыгъэдэлэу, игултытэрэ ишушигъэрэ

цыфхэр зылэпищаагъэхэу упчэ гъэшэгъонхэр ратыштигъэх. Мы купым хэсыгъэх Айтэхи аш иныбдэгъоу Аульэ Малычи. А лъэхханэм Малыч зэльшээрэ шэнэгъэлжээ щитигь, зэошхоми хэлжэгъэу, 1954 – 1966-рэ ильэхэм шэнэгъэ-уштэктэл институтын ипещагь. Чылэм къышыхъуягъэу ыкни щапуугъэу щитигь, цыфми дэгьюу ашшэштигь.

Мыхамэт икъэбархэм непэ адигэ лъэпкырэ зыгъэгумэйрэ тофыгъохэр – бзэм изытет, культурэм зэхъокыныгъэ фэхъуягъэр, цыф зэхэтигъикэ дэеу хильгъаюхэр гъэнэфагъэу къахэштигъэх. Етлани, хъохур къызэрэлпон фее бзэр, къиним ифэл-фашшэхэр, цыфым ишылакэ шалхы, гъуналкын хэлтнену зэрэштигъэр къэбар шхъафэу Мыхамэт къылтагь. Икъэбархэм якэух шылкыэм аш мырэштэу къело: «Цыфым ишылакэ дэгүү плон пльэкышт къахэмьиши зыхыкэ». Мыщ дэжым Айтэх Малычи еплыи, шогъэшэгъон дэдэу еупчыгь: «Мы гүшүэхэр француз философэу Рене Декарт изэфхынсэжьи ашыщых. Сыдым фишээрэ ар Мыхамэтэ?» Малыч бэрэ емыгупшишсэу джэрап кыртижыгь: «Сыда Мыхамэт Декарт зэрэнахдээр?»

Мыхамэт фэдэу губзыгъэхэу, ягультэ чыжьэу нэсэу тятэжхэм ахтэгъэр бэдэд. Ахэм яшэнэгъэ щынэгъэм къыхэхыгъэу, ежхэм ашхъэкэ аушэтигъэ щитигь. Арын фае ахэм ашыщэу тхыгъэу кытглыиэсэжыгъэхэм тяджэ зыхыкэ гум eklyхэу, тагъэгумэйрэ ыкни адыгэ щылакээр зыфэдагъэр тигуу къагъэжыгъэу, чэтынагъэр ыкни дгъотыжын фаер кыдгурагъалоу зыкыштигхэр.

ПЭНЭШЬУ Аскэр.

Гуманитар ушэтихэмкэ Адыгэ республикэ институтын иофиши.

Хэбзэухъумаклохэм къаты

Наркотикхэм апэшүеклөгъэнэйм пае

Наркотикхэр хэбзэнчээу зыгъэзеклохэрэм ыкни зыщэхэрэм апэшүеклөгъэнэйм, мыщ епхыгъэ бзэджешилгэгъэр зезыхъэхэрэг гъэунэфагъэнхэр, къэубытыгъэнхэр Адыгэ им хэгъэгү клоцл тофхэмкэ и Министерствэ ипрофильнэ подразделение ишишэриль шъхьа.

2019-рэ ильэсир кызыихъагъэм къыщегжэжьагъэр наркоманием ебнэгъэнэйм ыкни мы гумэкыгъом обществэм ынаалт тирдээнэйм афытэгъэхъэгэе пшыорыгъэшь тофхъабзэхэр полицием икъулыкь шеххэм зэхашагъэх.

Гүшүэхэм пае, социальнэ рекламиэмкэ Урысые зэнэхъокьоу «Тызэгъусэу щынэгъэр къэтэжкүгъэхъум» зыфиорэм тофшэгъэ 90-рэ фэдиз кырахьыллаагь. Жюриим анах дэгъухэр къыхихыгъэх, теклонгъэр къыдэзыхъагъэр агшшуягъэх.

Пшыорыгъэшь тофхъабзэу «Лъэхханэу Айтэх зигугу кышырэр ятлокицэнэрэ пшырэ ильэхэм якъежжапэр ары. Мыхамэт ильэс токицшрэ пшыкылтуфырэ ынныбжь, колхозым щилажэштигь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением зэхищэгъэ пшыорыгъэшь тофхъабзэхэм язэфхысъжьэу административэ хэбзэухъонгъэу зэрхагъэхэмкэ протокол 738-рэ зэхагъэуягъэ, лажээ зиэхэм пшэдэхэгъэр арагъэхыгь.

Мы ильэсим имээз 11 подразделением

Лъэпкъ искуствэр — тибаниыгъ

«Ошъадэр» тижъогъо нэф

Мыекуапэ творчествэмкээ илофшаплэу «Ошъадэм» изэфэхьысыжь пчыхъэзэхахьэ Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо филармоние ильякотыгъэу щыкуагъ.

Ильесэу дгэкотэжъырэм «Ошъадэр» Зэхэт Араб Эмиратхэм, Чечэнэм ашылагъ, концертхэр къащитыгъ. Ордэйло купэу «Ащэмэзыр» Урысыем щыклогъе «Дельфийскэ джэгунхэм» ахэлжъагъ, аперэ чытпэр къидихыгъ. Адыгейим имэфэк зэхахъэхэм чанэу ахэлжъагъ.

«Ошъадэм» илофшагъэ анахъэу къыхэштыгъэр Урысые Федерациим и Правительствэ итын лъаплэу «Урысыем ылс» зыфиорэр художественне пащэу, Адыгэ Республикаэм изаслуженне артисткэу, Чечэн Республикаэм искустввэхэмкээ изаслуженне иофышашху Едыйдж Викторие къизэрэфагъэшьошагъэр ары.

Щытхью офором гур къеэты. Джырэблагъэ «Ошъадэм» икъешьохло купэу «Синдикэр» Москва щызэхашшагъэ концертэу «Лъэпкъ искустввэм ижъуагъохэм» хэлжъагъ. Дунаим щыцэриохэ ансамблэу «Березкэм», Пятницкэм ыцэ зыхырэ урыс лъэпкъ хорым ягусэу пчыхъэзэхахьэм «Синдикэр» зэрэшуджыгъэм тигъэгушхуагъ.

Адыгэ къашьор, адыгэ шууашэр, лъэпкъ шэн-хабзэхэр «Синдикэр» Москва щызэрэшгээлжъагъэхэр дунэе къебар хуугъэ.

Зэфэхьысыжь зэхахъэр

Республикэ филармонием зэфэхьысыжь пчыхъэзэхахьэу щыкуагъэр Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгейим» и журналистэу Беданыкъо Замирэ зэрищаагъ. Аш зэрэхигъеунэфыкыгъэу, «Ошъадэр» лъэнинкъубэ къизэлтызыбытырэ творческэ иофшаплэу щыт. Лъэпкъ мэкъамэхэр ыгъэжъынчхээз лъэшэгъу зэфэшхъафхэм аусыгъэ ордэхэр къебох, къашьохэм адагэм ыгу къизэрэфтеорэр, искустввэр лъыкыутээз щынэнгъэм зэхъокыныгъэу щыфэхъухэрэр, лъэпкъ шэжъ гупшийсэр къахэшь.

«Ащэмэзыр» ихудожственне пащэр Адыгэ Республикаэм культурэмкээ изаслуженне иофышау Бастэ Асыет. Къэлэцкыкхуэу ансамблэм къыригъэблэгъагъэхэм яшнэнгъэхэм ахагъехъагъ, алья пытэу тауцох, искустввэм зыкъыщызэуахызэ республикэм щытхур къифахьы.

Ансамблэм хэтхэр адыгэ шууашкээ фэ-

пагъэх, клахэр лъэгъупхъэх, пкыр ишыгъэу едзыгъохэм ахэлажъэх. Мэзгуашэ, Мэмэт, Хъапакэ, нэмикхэм афэгъэхыгъэ ордэхэр «Ащэмэзыр» дэгъоу къыуагъэх. Купэу «Бэрэуджыр» къадежъуугъ.

Цышэ Зарет гукы, псэки ордым хэшагъ. Мэкъе Іэтгыгъэ дахэу илэр театраллизованнэ едзыгъохэм ашигъефдэн ельякы. Урысыем, Абхазым язаслуженнэ артисткэу, Адыгейим инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ ипащэу З. Цышэм искустввэ лъагэм екүре лъагъор щынэнгъэм щыпхырещи. Урысыем ителе-каналэу «Жъуагъом» изэнэкокуу Цышэ Зарет хэлжъагъ. «Ошъадэм» иччыхъэзэхахьэ аш шуульгъу ордэхэр щызэхытигъэхыгъэх. Айтэх фэгъэхыгъэр жы хуурэп. Пшьашъэр ордым ыбзэклэ псэлтихъом дэгүшүэ зэрэшонгъор къыреотыкы. Пшынэм ехыилэгъэ ордэрии мыгошыгъэ шуульгъум игупшийсэхэм къапкырэкы. Артисткэм ордым тамэу ритигъэм «Ошъадэр» къегъедаах.

Къашьор къэзигъэдахэрэр

«Синдикэр» куп къизэрикхол. Икъашьохэмкээ ишьуашхэмкээ зымы фэдэп. Уаххэм диштэу гъеклэрэхъэуу пчэгум къихъэу зы-

пльэгъукээ, гур зыфещэ. Къашьоу «Испамыер» «Синдикэм» къизэришырэ шыклем анахъэу къыхэштыгъэр артист пэпч исэннаущыгъэ къизэуихынмкээ шыклемшүхэр къизэригъотыхэрэр ары. Едыйдж Викторие къашьор зегъэуцум, псе зыпил едзыгъохэр зэбгыришынхэ ёкыи зэфицэжынхэ ылъэкыгъ. Купым зы къашьор къыгъэлэгъоным фэшл пычыгъо цыкүм щыгъэцэктэн пльэкыщтыр В. Едыйджым фэлэпэлэсэу къыдилытагъ.

«Зыгъэлэйтэр», «Күшхъэ мэкъамэхэр», нэмикхэри «Синдикэм» икъешшо гъешэгъонох. Шынтырылым тетхэу пшьашъэр зэрэуджыхэрэр, лъапэклэ уцухээ къашьор гупшийсэу хэлжъир зэргэбайрэр пчэгум къышэлжъагъо. Къэлээджаклохэм якъашьохэри гъашэгъонох, наху дахэу зафапэу зэрэглэхэри зэхэшаклохэм шуукэ афэтэлэгъу.

Нэгъою Заур пэсэрэ ордэу «Си Пакъ» зыфиорэр къизэриуагъээм, «Айдэмыркъан» зыфиорэр оркестрэр имыгъусэу «Ащэмэзыр» зэргэжъэйчыгъэр, «Убых къашьор», нэмикхэри лъэпкъ гупшийсэм ильгэхъохь. Лъыбзыу Шан шыклемшынэр «къизэригъэгүчийгъэр», къизэрэшьуагъэр сыйдим ымыуас?!

Шэжъым икъутамэхэр

Филармонием исцэнэ сурэтхэмки агээхээрэхъагъ. Чыгыгшоу къэлэгъорэм ычээхъо-пшау, артистхэр мэуджых, шыоф зэинкъир, къушхъэ лъапэр, жыым икъэбзагъэ — ахэр гум къегушийкх. Едыйдж Викторие пчыхъэзэхахьэм гүшүэ зыщиратым зэфэхьысэжь къэлэу къышыгъэр лъэпкыим иджээмахъ, иджэрэлжэхэж къахэгъигъэу тэлъйтэ.

Убых къашьор «Ошъадэм» зэкүүжэуу къыгъэлэгъуагъ, ау убых лъэпкыир дунаим зэрэтемтэйжъыр зэкэми ашлэрэп.

— Адыгэ лъэпкъ культурэр түххумэным, хэхъоныгъэ фэшыгъэзэним тэдэлжэжэнэр пшьэрэль шьхьаэу ти, — къыуагъ Едыйдж Викторие. — Тхашууэгъэлэсэу тизэхахьэ шуукызэрэхъуагъэм фэш.

...Гушлэгъо нэпсэу къехырэм Едыйдж Викторие зэрэфээм фэдэу къыгъэгүчийгъэл. Тэхүтэмынкүае щыщ адыгэ бзэлтфыгъээм ыгу ихынкырэр лъэпкъ шэжъым, искустввэм зэрэхигъэр къыбгурьонэу щыгыгъ. Сценэм къыдэкхоянхэм, къэлэгъа яэрамхэр Едыйдж Викторие, артистхэм къязытыгъэхэм ягүшүэ фабэхэри зэхэтхыгъэх. Едыйдж Мэмэт къызэриуагъэу, «Ошъадэр» лъэпкъ гупшийсэм илотакly. Мыекуапэ инароднэ депутатхэм я Совет итхаматэу Джарымэкъо Аэмэт нэгушоу къытпэгъо, «Ошъадэм» ихэхъо-нэгъэхэм уасэу афишыгъэм тигъэгушуагъ.

ЕМТЫЙЛН Нурбий.
Сурэтхэр пчыхъэзэхахьэм къышытхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкыи къыдэзы-
гъэкырэр:
Адыгэ Республикаэм
лъэпкъ Иофхэмкээ,
Іэкыб къэралхэм ашы-
псурэ тильэпкъэ-
гъухэм адьряиэ зэпхы-
ныгъэхэмкээ ёкыи
къебар жыгъэх
иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-къэ
заджэхэрэх тхъапхэу
зипчыагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтэр
12-м нахь цыкунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэх
тхыгъэхэр редакцием
зэкегъэкхээх.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысые Федерациим
хэутии Иофхэмкээ, теле-
радиокъэтын-
хэмкээ ёкыи зэльы-
їсыкээ амалхэмкээ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
Чыпээгъэрэх
шапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъятыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкхэмкээ
пчагъэр
4129
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2895

Хэутиным узьчи-
кэтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщаушихъятыгъэр
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхьаиэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхьаиэр
игуадэр
Мэцлиэкъо
С. А.

Пшьэдэгъыж
зыхырэ секретарыр
Жакхэмкъо
А. З.